

LBRIS

We know
books

Alexandra Felseghi

**PATRU
PIESE DE TEATRU**

VERDE TĂIAT. NU MAI ȚINE LINIA OCUPATĂ.
NU VORBIM DESPRE ASTA. ACASĂ

Prefață de Oana Cristea Grigorescu

Postfață de Mihaela Michailov

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2024

CUPRINS

Mulțumiri	5
Prefață: <i>Cvartet pentru mezzosoprană și cor feminin</i> , Oana Cristea Grigorescu.....	7
Verde tăiat.....	21
Nu mai ține linia ocupată.....	71
Nu vorbim despre asta	153
Acasă	227
Postfață: <i>Linii ocupate în lumi sufocate de nedreptate</i> , Mihaela Michailov	309

VERDE TĂIAT¹

Verde tăiat. 2020. (de la stânga la dreapta) Florin Suciu, Emanuel Cifor, Irina Sibef.

Foto credit: Adina Nedisan

¹ Bazat pe fapte reale, prezentate în presa națională din România în perioada 2019-2020.

Verde Tăiat s-a jucat pentru prima dată la Sala Transilvania, Zalău, pe data de 3 octombrie 2020, având următoarea distribuție:

Savin Rus

Florin Suciu

Ioana Rus

Irina Sibef

Irinel Boduc

Emanuel Cifor

Andrei Stroenescu

Florin Suciu

Dumitru Brăsfălean

Emanuel Cifor

Aurel Vereș

Răzvan Bănuț

Regia semnată de Adina Lazăr

Scenografia semnată de Andreea Tecla-Valea

Muzica de Adrian Picioarea

Grafica afișului de Dan Perjovschi

O producție Pro Teatru, realizată cu sprijinul Administrației Fondului Cultural Național și al Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj.

Producție nominalizată la Premiile Uniter (2021) la categoria „Cel mai bun spectacol”.

Personaje

Savin Rus, angajat al Ocolului Silvic Stejerei de Sus

Ioana Rus, soția lui

Irinel Boduc, localnic

Andrei Stroenescu, anchetator

Dumitru Brăsfălean, șeful Ocolului Silvic Stejerei de Sus

Aurel Vereș, primarul comunei Stejerei de Sus

Voci: *Tăietor 1, Tăietor 2, Operator 112, Prietenul de la ISU*

Semnul „/” marchează întreruperile și suprapunerile de replici.

Interludiu. *Apel 112.*

Operator: 112, ce urgență aveți?

Savin: Vreau să reclam un transport ilegal de lemne.

Operator: Cum vă numiți? Unde vă aflați?

Savin: Savin Rus, lângă Ocolu' Silvic Stejerei de Sus.
Număru' mașinii MM 95 BGV

Operator: Rămâneți să verific, imediat vă comunic.

Pauză. Așteptare.

Operator: Are aviz, este în baza de date. Mulțumim, o zi bună.../

Savin: Da' stați om' pic, că lemnele nu-s marcate.

Operator: Sunați la Poliție, dacă doriți.

Savin: Dòmnă, io vă spun că lemnul pe care-l transportă îi ilegal, că-s pădurar aci-n zonă și știu doară ce-i marcat.

Operator: Și-atunci, dacă știți, de ce nu-i opriți? Vreți să vă facem noi treaba? Domnule, noi avem și alte urgențe acuma și țineți linia ocupată.

Ton apel ocupat.

Partea I. Ioana Rus.

Ioana: Domnu' agent, fac orice numa' să să facă dreptate, că am vorbit și am tăt vorbit și cu colegii dumneavòstră de la Poliția locală, județeană, națională, am vorbit și cu presa și nime' nu mă aude și amu mă și tem.

Andrei: De ce vă este frică?

Ioana: Că or vinii păstă mine.

Andrei: Cine să vină?

Ioana: Ei.

Andrei: *Ei...* Haideți să o luăm de la început.

Ioana: O luăm, dacă trebe, dumneavòstră știți cum să vă faceți meseria. Atâta numa' că vă vād cam tânăr și potye cu intenții bune, da' dumneavòstră nu știți ce-i aicea la noi.

Andrei: Eu o să fac tot ce pot, că de asta am fost trimis aici, dar trebuie să cooperați și să aveți încredere. Deci, cum vă numiți, de când ați venit aici și ce s-a întâmplat... mă refer la cele recente.

Ioana: Ioana Baci, căsătorită Rus, după Savin. Io nu m-am mutat aci, *ei* s-or mutat. Io aci m-am născut, chiar sub pădure. Și era pădure atunci, nu glumă. Cât videai cu ochii, tăt aci numa' pădure era. Aer curat, ce să mai...

Andrei: Și domnul Rus...?

Ioana: Și Savin tăt de-a locului o fo'. Că ne știem de mult. Și când mèrèm la școlă, pân pădure trecem, tăt împreună, făcèm întrecere care ajunge mai repide la drumu' mare și Savin câștiga tăt timpu'. Da' să-ntorcè după mine. Tăt timpu' să-ntorcè. Ne-am luat devreme. Încă era pădurea atunci. Și nu vi-deai urs pântre òmini...

Andrei: Dar problemele când au început?

Ioana: Cam de când o început să dispară și pădurea.

Andrei: Și de când a început să dispară?

Ioana: De când o dispărut, nu știu, așe în ani, da' tăt pu-tân or tăiet, după care puțân mai mult și tăt mai mult și ne-am trezît într-o zî cu un hectar gol, p-ormă cu altu' și altu' și altu' și tăt așe.

Andrei: Și soțul dumneavoastră de când era angajatul ocolului silvic?

Ioana: Din 2006, atunci s-o angajat. Da' tă' timpu' o fo' probleme între el și șefu'. Zâc de șefu' ăsta nou, nu ăla vechi – cu ăla era bine. Da' ăla s-o pensionat și o vinit ăstalalt, pă transfer de la Mărișel, în 2010 și de-atunci numai rău ne-o fo'.

Andrei: De ce nu se împăca soțul dumneavoastră cu șe-ful Ocolului Silvic?

Ioana: Vă zâc, da' nu știți de la mine.

Andrei: Doamna Rus, trebuie să aveți încredere în au-torități. Ați acceptat să dați o declarație oficială, nu-mai așa se pot rezolva lucrurile

Ioana: Poate la dumneavòstră la București.

Andrei: Vă rog încă o dată să aveți încredere.

Ioana: Nò, io tăt am avut încredere în tătă lumea și-am bătut pasu' pă loc. Da' mai zâc o dată... din 2010, de când o vinit șefu' ăsta nou, nò de-atunci o început să dispară pădurea. Și tâte camioanele astè ce trec pă drum pline de lemne, tăt atunci o-nceput să apară. Și Savin tăt o-ncercat să vorbească cu el cu frumosu', și nimic nu s-o schimbat și dup-aia, anu' trecut, or început să s-amenințe și Savin i-o zis „tu crezi că asta-i pădurea lu' taică-tu, mă?”, da' șefu' i-o zis că dacă nu vrè s-aibă probleme, să tacă din gură, că n-are el atâtea cunoștințe și mâine poate se trezește șomer.

Andrei: De ce nu ați cerut ajutorul Poliției?

Ioana: Aci tăți-s prieteni între ei.

Andrei: Atunci de ce nu și-a cerut domnul Rus transferul?

Ioana: Și unde să mèrèm? Noi aci ne-am născut, aci erau probleme... da' credeți că în altă parte-i altfel? Că păstă tăt la fel îi. Și unde să te duci cu doi copii mici? Spuneți-mi dumneavòstră!?

Andrei: Și ce s-a întâmplat după amenințări?

Ioana: Lucrurile s-or liniștit așe vreo dòo luni. După aia, în iarnă, s-o-ntâmplat aia cu ursu'. O ieșit un urs din pădure.

Andrei: Intrase în sat?

Ioana: Nu, da'-și cotă de mâncare. Dacă li să taie pădurea, dacă li să culeg tăte ciupercile și fructele de pădure și mai știu io ce, unde să vină după mâncare? C-așe-i animalu', c-așe-i și omu': mèrè după mâncare. Nò, și-o ieșit la lizieră, unde încă nu erau case, nu era nimic, și l-or omorât.

Andrei: Am văzut dosarul, cazul a fost închis. Nu s-a constatat nicio ilegalitate.

Ioana: C-așa au vrut *Ei*. Da' vă spun că io tot cred că vecinii, pretini cu șefu' lui Savin or fost. Că-i știe tăt satu' că le place să vâneze. Și Savin i-o văzut cum își făcèu poze cu ursu' mort și-o urlat la ei, le-o făcut plângere la Poliție.

Andrei: Și Poliția de aici n-a luat măsuri?

Ioana: Vez' de treabă... n-o făcut nimica. Că n-are dovezi. Da' pozele alea nu erau dovezi? Zice că nu, că nu arată că ăia l-or omorât. Da' cine să-l fi omorât altcineva? Și ursu' nu era în sat, putèu să-l tranchilizeze să-l ducă-napoi de unde o vinit. Da' l-or împușcat și p-ormă or cerut derogare și cazu' s-onchis. Da' noi, a doua zi dimineață ne-am trezât cu capu' de urs pă gard. Vine pruncu' ala mai mic în casă și urlă „mami, mami, uțu, uțu”. N-am înțales ce vrè: „ce uț, mami?”. „Uțu”, și-mi arată afară-n curte. Mă duc, am crezut că lèșin. Chem pă bărbatu-mio, Savin s-o-nervat, cum să nu te-nervezi? Zburau muștele i-așa-nii, că-mi intrau în casă și puțea a hoit păstă tăt pân curte.

Andrei: Era o amenințare?

Ioana: Savin așa o zis. Că-și băteau joc de noi, asta era clar.

Andrei: Doamna Rus, mai știe cineva de povestea cu capul de urs?

Ioana: Tăt satu' o văzut și știe.

Andrei: Domnul Savin avea dușmani? Era un om violent?

Ioana: Niciodată n-o ridicat mâna la nimeni. Că era rău de gură, asta așe-i, da' să dèie cu pumnu', niciodată. Cu vreo tri luni înainte să... cu vreo tri luni înainte, o vorbit cu un prietin de l-o ajutat și ne-am pus cameră de filmat de la noi din casă pă drum, pă unde trec camioanele cu lemne. Că s-o-nvățat că la Poliție-i trebe dovezi. Și-am rămas cu dovezile și tăt nimic nu s-o făcut. Și-acuma de-aia mă tem.

Andrei: Aș putea să văd înregistrările?

Ioana: Haidați să le vedeți, dacă vă pricepeți.

Andrei: Spuneți-mi ce s-a întâmplat concret în data de 15 iulie 2019.

Ioana: Concret... eram la masă aci, io, Savin și pruncii. Și i-o sunat telefonu', să vie repede pă ocol, că-s niște òmini care încarcă lemne nemarcate. S-o ridicat de la masă, s-o uitat la mine, și-o luat pușca și dus o fo'.

Andrei: Știți cine l-a sunat?

Ioana: Am auzit o voce de bărbat la telefon. Dup-aia, am aflat că era Irinuc – stă mai jos de noi, vă trimit și la el, dacă credeți că-i nevoie.

Flash. *Irinel Boduc și Andrei Stroenescu.*

Irinel: Mă știam cu Savin de vreo 5-6 ani, cam așè. În ultima vreme mă mai chema să-l ajut la una-alta.

Andrei: Soția lui mi-a spus că l-ați sunat pe Savin în seara de 15 iulie 2019 să-l anunțați de tăietorii de lemne din pădure. Ce-ați văzut, mai exact?

Irinel: Am sunat, dară c-am sunat. Bag mâna-n foc că erau trimiși de la firma lu' dom primar și-a lui fiu-so.

Andrei: Îi cunoașteți? I-ați văzut?

Irinel: Nu i-am văzut așè, din față, da' cre' că ei erau.

Andrei: Nu se pot face acuzații, fără dovezi clare.

Irinel: Io vă zâc ce cred.

Andrei: Una e ce credeți și alta ce-ați văzut.

Irinel: Apăi cine altcineva putea fi? Numa' òminii de la firma asta.

Andrei: Ce știți despre tăietorii ăștia?

Irinel: Ce știe tăta lumea: dom' primar o câștigat o licitație să pòtă folosi copacii uscați sau cu probleme de-aci din pădure, să-i prelucreze. Da' cică pă foaie copacii îs mai subțiri ca-n realitate. În realitate îs frumoși și în putere. Normal că nu să potye face asta fără să să-nțeleagă cu silvicultorii 'nainte.

Andrei: Deci dumneavoastră susțineți că se lucrează la mica înțelegere...

Irinel: Nò, aici îi și problema, că Savin nu era de-ăla cu care să te-nțelegi în fèlu' ăsta. Șefu' lui își punea

òminii să-nsemnèze copacii. Mi-o zâs Savin. Și știem și io, c-am fo' tăietor și mă uitam la marcaje: unu-i jos și altu' mai sus, pă trunchi. Lemnele ce le-ncărcau n-avèu marcajele astea. Adică io nu le-am văzut.

Andrei: Sunteți și dumneavoastră tăietor de lemne? Unde?

Pauză scurtă.

Irinel: Am fost. Am fo' și io angajat la firma lu' dom' primar...

Andrei: Și de ce n-ați mai lucrat?

Irinel: În prima zî când m-am dus la tăiet îmi zâce unu' din colegi, Nuțu-l chema, să-ncep să lucru la un copac. Mă uit, copacu' mare și frumos. Și-i zâc: „cum să tai, că n-are marcaj”. „Ba are”, îmi zâce și-mi arată vopsaua de jos. Și-i mai zâc: „bine, da' ăsta-i sănătos, ce-are de tre' tăiet?”. „Potye că putrezește pă interior, potye-i ciocănit de ciocănitori”, zâce. Nu m-am răbdat să bag drujba-n el, vă spun sincer.

Andrei: Și ce-ați făcut atunci?

Irinel: M-am dus la altu' la care-am văzut marcajele și p-ala l-am tăiet. Da' când am terminat și m-am uitat pă lângă mine, restu' òminilor cu care eram, numa' copaci solizi, maturi, sănătoși or tăiet. M-o durut sufletu'. Afară să-nnopta, Nuțu o zâs c-am terminat, să-ncărcăm și să plecăm. Io i-am zâs că nu fac așè ceva și-atunci mi-o dat o palmă și m-o luat așè nii de guler și mi-o zâs: „ce, ești tu mai